

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

De POSTRYDER vershynt eens per week, 's zaterdags.
Men schryft in te Tongeren by de W. J. P. COLLÉE, boekdrukker
en uitgever van dit blad, groote markt, n° 17, en by alle postdirecteurs.
Alle toezending van brieven, annonces, geld, enz., moet gefrankeerd
zyn.

Het abonnement vooraf betaalbaar is bepaeld op 5 fr. per jaer.
" " " " " " " " 3 fr. per half jaer.
Een blad afzonderlyk 20 centimen.
De aankondigingen, per drukregel. 15 " "
De reklamen " " " " " " " " 25 " "

By het zenden van aankondigingen is eenieder verzocht duidelyk
nietdruken of dezelve in den POSTRYDER alleen, ofwel ook in
het fransch blad, le COURRIER DU LIMBOURG, moeten opgenomen
worden. Deze laatste, voor verscheidene achtereenvolgende keeren
gegeven, genieten voordeeler conditiën.

TONGEREN, 2 DECEMBER.

Toestand der stad Tongeren.

Onze regering heeft in hare zitting van den 17 november haer jaerlyksch verslag gedaan over den toestand der gemeente. Wy ontleenen aen dat stuk de volgende aenmerkingen.

Bevolking.

De bevolking der stad Tongeren was op den 1 January 1854 van 6737; te weten 5161 mannen en 5596 vrouwen. Het getal der tongersche vrouwen overtreft dus van 455 dat der mannen.

Het getal der geboorten gedurende 1853, er in begrepen 5 tweelingen en 6 onwettige kinderen bedraegt: 85 mannen, 85 vrouwen, Totael 168.

Dat der sterftens, 71 mannen, 86 vrouwen. Totael 157. Het getal der doodgeborenen is geweest van 15.

Gedurende het zelfde jaer zyn er 34 huwelyken geweest.

Plaetselyke administratie.

In 1854 heeft de regering de dood van M. P.-J. Maréchal, lid van den raad te betreuen gehad. Gelyk vormig aen art. 59 der gemeente-wet, is er den 31 October in zyne vervanging als ook in die der uitgaende leden van den raad voorzien geworden. Deze vergadering der kiezers heeft voor uitslag gehad de herkiesing, door eene groote meerderheid van stemmen van MM. Van Muysen, Stevens, Smeets, Hermans, Defaveureau en Bailly, en de benoeming, door byna eenparige stemmen van M. Jaminé in vervanging van M. Maréchal.

Het getal der kiezers voor den gemeente-raed bedraegt 329; voor den provincialen-raed 241; en voor de Kamers der Volksvertegenwoordigers en het Senaet 225.

Het getal der personen onzer stad die de bediening van juré kunnen bekleeden is van 86.

Financiën.

By gevolg der buitengewoone duerte der eetwaren is de verbruiking van wyn, bier en vleesch aenzienlyk verminderd in 1854. Hieruit is in de opbrengst der oktrooi-regten eene vermindering van meer dan 5000 franken ontstaan, vermindering die waerschyntlyk in 1855 door de zelfde rede zal plaets hebben. Er zal dus in de gemeente-inkomsten een te kort van 6000 franken

zyn, hetgeen zal moeten gedekt worden om in de uitgaven van de begroting van 1854 te voorzien. De gemeente uitgaven zyn daerenboven vergroot door de interesten van den koopprys der gebouwen van het kollegie en de middenschol.

De tydsomstandigheden vereischen dat men, zoo veel mogelyk, werk aen de behoefstgen bezorge. Ten dien einde heeft men besloten van in 1855 de buertwegen en de stads straten te verbeteren; deze werken zyn overigens zeer noodzakelyk geworden. Om in deze verschillende uitgaven te voorzien is het noodig van nieuwe geldmiddelen te bezorgen. De gemeente-raed heeft dus tien additioneele centiemen op het principael der grondpersoneele- en mobilieere belasting gestemd, de herstelling van een oktrooi-regt op den tabak en de helling van een standregt op de vette-varkens en de schapen voorge dragen. Deze belastingen zullen omtrent de 6000 franken opbrengen.

Door koninglyk besluit van den 11 October is de stad bemagtigd geworden om eene leening van 15,000 fr. te doen, ten einde de onkosten van den aankoop der gebouwen van O.-L.-V. kollegie te dekken.

Weldadigheids-gestichten.

Op den 1 January 1854 werden er in het hospitaal 198 personen onderhouden.

De duerte der eetwaren en een vroegtijdige en strenge winter hebben dit jaer de uitdeeling van buitengewoone hulpmiddelen genoozakt. Dank aen den yver der leden van het armbestuer en der liefdadige personen die zich aen hun verwoegd hebben, heeft men de behoefstgen klas krachtdadig kunnen te hulp komen.

Eene inschryvingslyst is verleden winter geopend geworden en in minder dan 2 dagen verzamelde men eene som van fr. 8237,55 in geld, en voor eene waerde van fr. 1540 in stoffen. Daerenboven zyn er karweyen kolen gevaren welke men op fr. 248 kan schatten. Het totaal der giften beloopt dus fr. 10025,55.

Uit een verslag van het bureel van weldadigheid blykt dat deze som op de volgende wyze is besteed geworden: 45,200 liters soep; 7635 kilos brood; 51 karren kolen; 6557 kilos aerdappelen en 472 dekens. 525 fr. 95 centiemen, zyn aen beschaemde armen uitgedeed geworden.

Van haren kant heeft de tooneel-societeit het hare

kapel geplaetst. Het beeld glinsterde van glorie en schoot vurige stralen uit. Nauwelyks was dit gekend of men kwam toegesnel, en verscheidene mirakuleuze genezingen wierden door de voorspraak der H. Maegd verrigt.

Een tweede verhaal van pater Cool geeft eenen anderen oorsprong aen dit beeld. Op zekeren nacht ontwaerde men een helder licht dat men zag aenkomen en allengskens de rivier naderen. Het was een Mariabeeld hetwelk, na het water te zyn doorgetrokken, voor de kapel te Hanswyck stil bleef. Het beeld wierd met groote eer binnen de kerk geplaetst, en nadat men de menigvuldige mirakelen zag die in die kerk door de tusschenkomst van Maria geschiedden, wierd die kapel de H. Moeder Gods toegewyd.

Benatus verhaelt het volgende:

De H. Rombaut of Rumoldus was in het midden der VIIIe eeuw te Mechelen aengekomen, om er het christen geloof te verkondigen, en de heidenen tot den waren godsdienst te bekeeren. Hy wierd zeer wel door den graef Ado onthaeld, en bleef dan twintig dagen te Mechelen. Op zekeren dag, (eene goeden vrijdag zegt de kronyk) had de H. Rombaut in de tegenwoordigheid van vele heidenen gepredikt, hun in het waer geloof onderwezen, en had er een groot getal gedoopt. Een beeld van Diana of Delia welke de heidenen aanboden, bevond zich niet verre van de rivier en om de afgodery te beletten, deed de geloofs-zending het beeld van zyn voetstuk rukken en in den vloel werpen. In plaets van ten gronde te gaen, bleef het standbeeld op het water drijven, en vlotte tot regt over de plaets waer nu de kerk van Hanswyck staet. Aldaer bleef het beeld stil, zonder dat de stroom het kon voortdrijven. Eenige heidenen kwamen toegesnel om het beeld van Diana uit het water te trekken, en ziet, ó wonder! wanneer het op den oever is, zag men dat het beeld van Diana in een O.-L.-V.-beeld veranderd was. Vele heidenen, door dit mirakel getroffen, bekeerden zich, en er wierd eene kapel gebouwd in welke het beeld van Maria ter vereering der christenen geplaetst wierd.

bygebragen om de behoefstgen by te staen. Twee vertoeningen zyn door deze societeit gegeven en eene tombola is door hare zorgen opgerigt geworden; de opbrengst is van fr. 1557,50 geweest en is door het bureel van weldadigheid aen buitengewoone uitdeelingen van brood besteed geworden.

De armen van Tongeren zyn niet vergeten geweest door M. den commandeur Nicolaï, den grooten weldoener van het lydend menschedom, die hen begiftigd heeft met eene jaerlyksche rent van 600 fr. ten laste van het Groot Boek der landsschuld. Daerenboven zullen de armen onzer stad, by testament, een deel in de nalatenschap van M. Nicolaï bekomen. Deze giften zyn wy verschuldigd aen de byzondere zorg van den waerdigen gouverneur dezer provincie.

Door testament van mevrouw w^o Claesen, geboren Atelaïde Pellaerts, hebben de armen een legaat van het derde eener weide van 87 aren 19 centiaren, gelegen te Gossoncourt, bekomen. Dit derde is geschat op fr. 535.

De hierboven gemelde giften en legaten zyn aengenoemen geworden met goedkeuring der hoogere overheid.

In ons volgend nummer zullen wy de ontleding van het verslag voortzetten.

Kamer der Volksvertegenwoordigers.

De zitting der Kamer van zaterdag laetst zal tellen onder de voornaemste van den tegenwoordigen zittid: in dezelve heeft de wetgeving tevens de zedelyke en stoflyke belangen van Belgie door hare stemmingen bevestigd.

Met 79 stemmen tegen 12 en 4 onthoudingen, heeft de Kamer beslist dat de uitvoer der rogge en der roggen bloem zou verboden worden.

Het verbod van uitvoer der tarwe en der tarwe bloem is ook gestemd geworden door 51 gedeputeerden tegen 44 en 1 onthouding.

De andere artikels van het wetsontwerp heeft de Kamer aenveerd zoo als ze de middensekte voorstelde.

In de zitting van maendag heeft de tweede stemming der wet op de eetwaren plaets gehad, en er is vastgesteld dat de spelt zal gelyk gesteld worden aen de tarwe, welkers verbod van uitvoer bevestigd is geworden met 47 stemmen tegen 58. De gerst blyft vry by den uitvoer.

Eindelyk spreekt de zelve schryver van eenen anderen oorsprong, en deze oorsprong vindt de meeste voorstaenders.

Eene kapel door de eerste apostelen van Brabant gebouwd, kwam verwoest en geplunderd te worden, en de buit wierd door de heiligschendende roovers op eene schuit geladen, en met die schuit vaerden zy de rivier (de Dyle) af. Toen het schip ter hoogte was gekomen waer de kerk van Hanswyck zich verheft, bleef het vensklaps stil liggen, en alle poogingen om voort te varen bleven vruchteloos.

Verwonderd over dezen voorval, ging men, terwyl het vaertuig daer beweegloos lag, vele personen te rade. Een kluisenaer gaf te kennen dat Maria wilde dat het beeld welk aen boord der schuit was, in de kapel geplaetst wierd die regt over het stilgehouden schip stond, en dat men de gestolene voorwerpen moest terug geven. Men droeg het Maria-beeld in de kapel, en het schip zette zonder moeite zynen weg voort. Het is dit beeld welk in de kerk van Hanswyck heden geëerd wort.

Verdere byzonderheden vindt men nergens aengaende den oorsprong van dat mirakuleus beeld; alleenlyk weet men dat het van in de twaelfste eeuw in groote eer was, en dat men van verre kwam om, in die kapel, in welke het rustte gebeden te storten en offranden te brengen, ten einde te bekomen hetgeen men aen God door de voorspraak der H. Maegd verzocht. De zieken die niet meer konden gaen, deden zich tot voor dat beeld brengen, en velen wierden van hunne kwalen genezen.

In de tweede helft der 13^e eeuw heerschte er te Mechelen eene besmettelijke ziekte. De inwoonders zagen in dat slach van pest eene straf van den Hemel, en om de gramschap van den vervolgen God te bedaren, wierd het beeld van O.-L.-V. van Hanswyck in eene luisterlyke processie rondgedragen en de ziekte hield op.

In 1462 braken heiligschendende dieven in de sakristeider kerk van O.-L.-V. van Hanswyck, en rooften vele kostbare voorwerpen, onder andere de kleedren der H. Maegd.

O.-L.-V. VAN HANSWYCK TE MECHELEN.

De plaets, op welke nu de kerk van O.-L.-V. van Hanswyck zich verheft, was eertyds een gehucht, toebehoorende aen de parochie Muysen, en het was gelegen op den oever eener rivier die naderhand den naam van Dyle bekomen heeft, welken naam zy heden nog draegt. Op dit gehucht wierd een klooster gesticht, en, zoo als zulks altyd geschiedde, zag men welhaest het klooster met wooningen omringd worden, want vele personen kwamen zich aldaer nederzetten, byzonderlyk arme menschen, aengezien zy van de kloosterlingen noodduft en werk bekwamen. Lang nochtans voor het stichten des kloosters bevond zich een kapel op die wyk, welke kapel ter eere van den H. Lambrecht schynt gebouwd te zyn, en zoo men gelooft, is het deze oude kapel geweest die by het klooster, dat in 1288 zekeren Guilielmus van Haren, kanonik en scholaster van St. Rombautskerk, gesticht had, is gevoegd geweest. Misschien zou men den naam van Hanswyck of Harenswyck van den stichter des kloosters kunnen aefinden, als of die wyk den wyk van Harens of Harus zou zyn genaemd geweest.

Het klooster en de kapel of kerk van Hanswyck wierden naderhand van Muysen afgescheiden en zyn in de stad Mechelen ingelyfd. Waerschyntlyk bezat de oude kerk van Hanswyck gedenkstukken en dierbare documenten en handschriften, maer alles is in 1578 door een hevigen brand, die de kerk heeft in aschen gelegd, vergaen.

Voor alcer nu eenige byzonderheden betrekkellyk tot het klooster van Hanswyck aen te halen, moet een woord gezegd worden aengaende het mirakuleus O.-L.-V.-beeld dat in die kerk geëerd wort.

De kronyken geven eenen viervoudigen oorsprong aen het beeld van O.-L.-V. Ziet hier die vier verhalen uit pater Cool en uit Renato Valerius byeen verzameld.

Op zekeren morgen, by het openen der kerk, zag men met groote verwondering een Mariabeeld in het midden der